

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПОЛЬСЬКИЙ ДЕТЕКТИВНИЙ РОМАН

підготовки **БАКАЛАВРА**
галузі знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальності **035 Філологія**
освітньо-професійної програми **Мова та література (польська). Переклад**

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман», підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова та література (Польська). Переклад».

Розробник: Тетяна Полежаєва, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу

Погоджено: гарант освітньо-професійної програми доц. Наталія Цьолик

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 5 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри

проф. Сухарєва С.В.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія (Мова та література (польська). Переклад) підготовки бакалавра	Вибірковий
		Рік навчання – 4
		Семестр – 8
Кількість годин/кредитів 150/5		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
ІНДЗ: немає		Форма контролю: залік
	Мова викладання	українська, польська

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Тетяна Вікторівна Полежаєва

Кандидат філологічних наук, доцент

Доцент кафедри полоністики та перекладу

+380501454858, Polezajeva.Tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман» підготовки *бакалавра*, спеціальності *035 Філологія*, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (Польська). Переклад». Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження жанру роману у вітчизняній, світовій та польській літературах, зокрема дослідження особливостей польського детективу, його традиційних рис і національних особливостей. В освітньому компоненті викладені основні системні відомості про детективний жанр в літературознавстві, історія формування, становлення і особливі характерні риси польського детективу. Широкі знання цієї дисципліни необхідні для успішного засвоєння об'єктивних закономірностей впливу світового історико-літературного матеріалу і його впливу на розвиток польської детективної традиції.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента.

Метою викладання вибіркового освітнього компонента «Польський детективний роман» є вивчення детективного роману як літературознавчої категорії, дослідження його жанрових властивостей, визначення характерних рис польського детективу у системі світової жанрології.

Основними завданнями вибіркового освітнього компонента є:

- ознайомлення здобувачів з поняттям категорії детектив;
- ознайомлення із процесом становлення, розвитком, тематичним і видовим розмаїттям детективного жанру у світовому та польському літературознавстві;
- ознайомлення з філософсько-естетичними, світоглядними проблемами кримінальної літератури Польщі;
- історію розвитку детективного жанру в Польщі, специфікою творів даного жанру;
- дослідження театральних і кінематографічних інтерпретацій окремих творів.

Курс базується на вміннях, знаннях і навичках, здобутих протягом 1-7 семестрів вивчення освітнього компонента «Польська мова», «Вступ до загального та слов'янського мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Польська література у світовому контексті» тощо.

-

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ (РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ)

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-5: *Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.*

ЗК-6: *Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.*

ЗК-7: *Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.*

ЗК-8: *Здатність працювати в команді та автономно.*

ЗК-10: *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

ЗК-11: *Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.*

ЗК-13: *Здатність проведення досліджень на належному рівні.*

Фахові компетентності:

ФК-1: *Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.*

ФК-3: *Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови і літератури, англійської мови.*

ФК-5: *Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.*

ФК-7: *Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.*

ФК-8: *Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.*

ФК-10: *Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.*

ФК-11: *Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.*

Програмні результати навчання:

ПРН-2: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-4: Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН-6: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-7: Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН-8: Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-10: Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11: Знати принципи, технології і прийоми створення, редагування усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН-13: Аналізувати й інтерпретувати твори польської художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН-15: Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.				Форма контролю/ Бали
			Практ.	Сам.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Жанр детективу (різновид) як категорія літературознавства						
Тема 1: Поняття жанру в літературознавстві.	4			4		
Тема 2: Детектив як жанровий різновид літературознавства. Наукові суперечки.	9	2		6	1	
Тема 3: Поява і розвиток детективного жанру у світовій літературі.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 4: Проблема визначення жанру детектива. Жанр чи жанровий різновид.	7			6	1	
Тема 5: Різновиди детективного жанру: фантастичний, психологічний, іронічний, шпигунський тощо.	8		2	6		Д / ДБ/Т 4
Тема 6: Брехтівське розуміння детективного жанру.	9		2	6	1	ДС/ПР 4

Тема 7: Брехтівське розуміння детективного роману та його вплив на сучасних польських письменників.	7			6	1	
Тема 8: Становлення і розвиток детективного жанру в Польщі.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 9: Основні представники детективного жанру в Польщі.	9	2		6	1	
Тема10: Тематика детективного роману сучасних польських письменників.	7		2	5		ДС/ПР 4
Контрольна робота						30
Разом за модулем 1	74	4	10	55	5	50
Змістовий модуль 2. Польський детектив: тематика і проблематика						
Тема 11: Соціальні проблеми в детективних романах Є.Едигея.	4			4		
Тема 12: Морально-виховне спрямування роману «Заповіт самогубці» Єжи Едигея.	9	2		6	1	
Тема 13: Єжи Едигей про реалізм детективного роману. Детектив як реалістичний жанр.	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 14: Іоанна Хмелевська: польський жіночий іронічний детектив.	7			6	1	
Тема 15: Елементи «чорного роману» і жіноча логіка в романі І. Хмелевської «Що сказав покійник».	8	2	2	6		Д / ДБ/Т 4
Тема 16: Роман «Все червоне» І.Хмелевської – класичний іронічний детектив.	9		2	6	1	ДС/ПР 4
Тема 17: Основна проблематика романів О.Токарчук. Закони детективного жанру в романі Ольги Токарчук «Веди свій плуг над кістками мертвих».	7			6	1	
Тема 18: Основна проблематика романів К.Коркозовича. Роль випадкового збігу обставин в романі К.Коркозовича «Біле пальто в клітинку».	7		2	5		ДС / ДБ 4
Тема 19: Особливості детективної інтриги в творчості Клари С.Меральди. «Літня дама в Голландії».	9	2		6	1	
Тема 20: Зигмунт Мілошевський: польський детективний роман та його екранізації. Мацей Сломчинський і польський телевізійний театр остросужетних кримінальних п'єс.	7		2	5		ДС/ПР 4
Контрольна робота						30
Разом за модулем 2	76	6	10	55	5	50

Всього годин / балів	150	10	20	110	10	100
-----------------------------	------------	-----------	-----------	------------	-----------	------------

Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, ПР – проєкт, ПРЗ – презентація, РЗ – розв’язування завдань, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, Р – реферат, АЗ – аналітична записка, АЕ – аналітичне есе.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Законспектувати статтю Козьміної Е. Ю. Класичний і фантастичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 96–108. Проаналізувати теоретичну складову детектива як жанрового різновиду. Відокремити класичний детектив від фантастичного.
2. Аналіз поглядів Є. Едигея «про реалістичність детективного роману» («Trybuna Ludu», 12-13. VІ. 1982 г.), обговорення, круглий стіл. Написання реферату.
3. Підготувати доповідь на тему: «Соціальне підґрунтя роману «Біле пальто в клітинку» Казімежа Коркозовича».
4. Підготувати виступ на семінар-обговорення теми: «Жіноча логіка в романах І.Хмелевської». Створити презентацію за творчістю письменниці.
5. На прикладі творів «Заповіт самогубці» Єжи Едигея, «Біле пальто в клітинку» К.Коркозовича, «Літня дама в Голландії» Клари С.Меральди, «Що сказав покійник» І.Хмелевської провести порівняльний аналіз тематики детективних повістей і романів польських авторів. Оформити реферат (обрати два автора), виступити із доповіддю.

7. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об’єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за <https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-леси-у/>).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров’я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. варто подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов’язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення вибіркового освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів <https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-леси-у/>.*

8. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Полежаєва Т.В. Методика цілісно-системного аналізу літературного твору. Теорія і практика. Частина перша. Київ-Луцьк: ЛЦСД, 2019. 72 с.
2. Полежаєва Т.В. Методика цілісно-системного аналізу літературного твору. Теорія і практика. Частина друга. Київ-Луцьк: ЛЦСД, 2020. 72 с.
3. Полежаєва Т.В. Зміст і форма літературного твору, їх типи і види. Тематичний словник-довідник з літературознавства. Київ-Луцьк : ЛЦСД, 2020. 72 с.
4. Шахова К. Дивні манери надпопулярного жанру // Зарубіжна література 1998. червень 21. С. 1-2.
5. Новікова Н., Барабан О. Символіка детективу // Зарубіжна література. 21.06.1998.
6. Кузнецов Ю., Іванов А. Детектив: занепад чи розквіт? // Всесвіт. № 10. 1990. С. 155-163
7. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу у контексті світової літератури // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка Випуск № 15. 2004. С. 150-154.
8. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007. 608с.

9. Кравчук І. О. Особливості англомовного детективного жанру // «Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві» (м. Вінниця, 05-06 травня 2017 р.). Херсон: Видавн. дім «Гельветика», 2017. С. 26-30.
10. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
11. Бабяк Ж. В. Структурні аспекти детективного жанру: етапи вивчення / Ж. В. Бабяк, О. З. Перенчук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2013. Вип. 33. 20-23.
12. Бавін П. Зарубіжний детектив ХХ століття. Київ, 1991. 206 с.
13. Бегімкулова Ш. А. Основні етапи історії детективного жанру // Молодий вчений. 2017. №14. 695-697.
14. Герасименко Е. Н. Детектив очима сучасного лінгвіста . Науковий журнал. 2011. № 209. С. 123–125.
15. Герасименко Е. Н. Детективний текст як об'єкт філологічних досліджень // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди. Сер. Літературознавство. 2013. Вип. 3. С. 40–51.
16. Голуб Д. «Формули» Джона Кавелті і детективний жанр [Електронний ресурс] / Д. Голуб // Філологічні семінари. 2015. Вип. 18. 43–58.
17. Гузь О. Літературний детектив // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2016. № 12. 34–41.
18. Детективний і шпигунський роман: «клітинна» модель жанроутворення / М.В. Норец // Культура народів Причорномор'я. 2014. № 267. 188-193.
19. Кавелті Дж. Г. Вивчення літературних формул. К. 1996. № 22. 33–64.
20. Кестхейи Т. Анатомія детектива: слідство по справі про детективи / [Пер. з угорськ.] Будапешт: Корвина, 1989. 262 с.
21. Кириленко Н. Н. «Авантюрне розслідування» або класичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 80–95.
22. Кицак Л. Детективний жанр в літературі ХХ ст. / Л. Кицак // Укр. мова і літ. в шк. 2009. № 8. 51–53.
23. Кицак Л. Художня природа інтриги в детективах // Українська література в загальноосвітній школі. 2014. № 7-8. 60-62.
24. Козьміна Е. Ю. Класичний і фантастичний детектив // Новий філологічний вісник. 2012. № 2(21). 96–108.
25. Козьміна Е. Ю. Фантастична кримінальна література: жанр поліцейського роману // Новий філологічний вісник. 2011. № 1(16). 141–148.
26. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368с.
27. Кравчук І. О. Особливості англомовного детективного жанру // «Філологія і лінгвістика в сучасному суспільстві» (м. Вінниця, 05-06 травня 2017 р.). Херсон: Видавн. дім «Гельветика», 2017. С. 26-30.
28. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.1. / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608с.
29. Марценішко В. Мистецтво детектива / В. Марценішко, І. Безрукова // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки / М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького ; [гол. ред. І. І. Кукурудза]. Черкаси, 2004. Вип. 57. 17–22.
30. Мельников Н. «Детектив і правда...». Філософські антидетективи. 2005. Київ. С. 76–91.
31. Мельничук О. А., Мельничук Т. А. Стратегії детективного дискурсу (на прикладі романів А. Крісті) // Питання психолінгвістики. 2012. № 15. С. 156–167.
32. Ніколюкін А. Н. Родоначалник детективного жанру: життя та творчість Едгара Аллана По (1809-1849). Київ, 1995. С. 333–346.

33. Смирнова Н. Женский детектив // Тендерный конфликт и его репрезентация в культуре: Мужчина глазами женщины. Екатеринбург: Изд-во УрГУ, 2001. 134-140.
34. Таранова А.О. Детектив очима жінки // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук, статей. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. Вип. XIV: Лінгвістика і літературознавство. 231-239.
35. Тверітінова Т. Детектив у світовому культурному процесі / Т. Тверітінова // Зарубіж. літ. в шк. України. 2011. № 1. 44–47.
36. Титюк А. К. Детектив у контексті масової літератури (на матеріалі англomовної детективної прози ХХ сторіччя) / А. К. Титюк // Література в контексті культури. 2012. Вип. 22(2). С. 284-288.
37. Томашевський Б. Теорія літератури. Поетика. Київ, 1996. 334 с.
38. Хан О. Детектив як тип тексту: перекладознавчий аспект (на матеріалі британського й американського детективів та їх перекладів): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / О. Хан. Херсон, 2011. 20 с.
39. Едіей Є. Ідея на сім мільйонів. Київ, 1986. – 160 с.
40. Berger A. Popular Culture Genres. Theories and Texts. Newbury Park: Sage Publications, Inc., 1992. XIX, 171 P. 12.
41. Jerzy Edigey. Pomysł za siedem milionów. Warszawa: Czytelnik, 1982. 170 s.
42. Zinchuk R., Vaseiko Yu., Tsolyk N., Sukharieva S., Polezhajeva T., Kasianchuk N., Kryshtof N. Stylistic Means of Expressing Language Creativity of Barbara Kosmowska. AD ALTA : Journal of Interdisciplinary Research. 2024. Vol. 14, Issue 1, Special Issue XLI. P. 107–114. URL : <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140141/PDF/140141.pdf> (Web of Science, Q3)
43. <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=5683&chapter=1>
44. <http://detectivemethod.ru/preamble/on-modern-polish-detective-novel/>
45. <https://www.litmir.me/br/?b=255894>
46. <https://www.ukrlib.com.ua/referats-zl/printit.php?tid=7792>.
47. <https://litra.info/book/sovremenny-polsky-detektiv/page-25.html>
48. <https://culture.pl/ru/article/istoriya-yak-budinok-iz-prividami-shcho-novogo-polska-literatura-zhahiv-mozhe-nam-rozpovisti-pro>